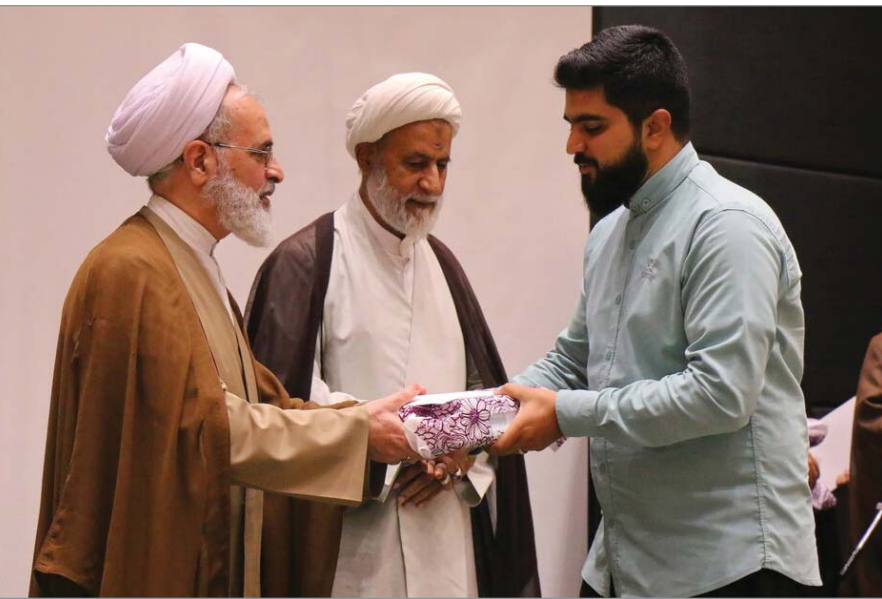

يَا أَبَادُ! حَاسِبْ نَفْسَكَ قَبْلَ أَنْ تُحَاسِبَ؛ فَإِنَّهُ أَهْوَنُ لِحِسَابِكَ غَدًا وَزَنْ نَفْسَكَ قَبْلَ أَنْ تُوزَنَ وَتَجَهَّزْ لِلْعَرْضِ الْأَكْبَرِ يَوْمَ تُعْرَضُ لِاتَّخِذْ عَلَى اللَّهِ حَافِيَةً.

ای ابودر! پیش از آنکه به حسابت برسند، خودت به حساب خود برس که این کار، حساب فردای تو را آسان تر می‌کند و پیش از آنکه تو (و عمل تو) را وزن کنند، خودت را وزن کن و آماده عرضه بزرگ آن روز باش که تو را عرضه می‌کنند و آن روز، هیچ کار پنهانی بر خداوند پوشیده نمی‌ماند.

وسائل‌الشیعه، ج ۱۱۷، ص ۳۷۹

حضرت آیت‌الله سبحانی تصریح کردند: حوزه‌های علمیه باید با نگاه آینده‌نگر در عرصه‌های فقه، کلام، تفسیر و تبلیغ، نیازهای فردای جامعه را پیش‌بینی و برای آن برنامه‌ریزی کنند.

آیین رونمایی از نرم‌افزار مجموعه آثار تولید شده آیت‌الله‌العظمیٰ سبحانی (نسخه ۴) از سوی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی(نور) و آغاز سال تحصیلی مرکز تخصصی علم کلام مؤسسه امام صادق علیه السلام، با سخنرانی این مرجع تقلید و آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور، ۵ مهر برگزار شد.

حضرت آیت‌الله سبحانی، در این مراسم، با تأکید بر اهمیت ایجاد نهادهای علمی در حوزه علم کلام، اظهار کردند: باید بدانیم که مسأله ایجاد مرکز تخصصی کلام اسلامی یک ضرورت زمان بود و هر عصری اقتضانات و تقاضاهای خاص خود را دارد و نمی‌توان نسبت به شرایط و نیازهای فکری جامعه بی‌تفاوت بود؛ آیت‌الله فاضل^{رحمه الله} با درک خطر حرکت‌های الحادی که در کشور در حال شکل‌گیری بود، تأسیس مرکز کلام را یکی از ضرورت‌های اساسی برای دفاع از معارف دینی و اعتقادات اسلامی دانستند.

رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام صادق علیه السلام، با اشاره به رشد و بالندگی این مراکز، افزودند: امام صادق علیه السلام در روایتی فرمودند: مراد از «زمان»، زمان فلسفی نیست؛ بلکه منظور، اوضاع و شرایط حاکم بر جامعه است. کسی که بر شرایط زمان خود آگاه باشد و نیازها را بشناسد، گرفتار انحراف نمی‌شود و می‌تواند مسیر صحیح را تشخیص دهد.

آیت‌الله اعرافی، مدیر حوزه‌های علمیه کشور ۳۱ شهریورماه در دیدار معاون اجرایی رئیس‌جمهور و هیأت همراه، با اشاره به وضعیت قم و جایگاه بین‌المللی آن به‌واسطه بارگاه منور حضرت فاطمه معصومه علیها السلام و حوزه‌های علمیه و صدها مرکز علمی و پژوهشی علوم اسلامی و انسانی، اظهار کرد: مسأله دیگر، امتداد بین‌المللی حوزه علمیه قم است. این حوزه انوار علوم اسلامی را در جهان متجلی کرده و دارای امتداد در کشورهای مختلف است. وی افزود: مسأله دیگر در سنت فکری قم، اتکا بر مردم و ارتباط نزدیک با مردم است. حوزه علمیه قم بدون مردم هیچ‌گاه شکل نمی‌گرفت و مردم پشتوانه اصلی حوزه و نهاد علم دین بوده و هستند. امام راحل علیه السلام با اتکای به این نیروی بزرگ، انقلاب اسلامی را به پیروزی رساندند؛ بنابراین هویت و اصالت ما در ارتباط با مردم شکل می‌گیرد.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور در بخش دیگری از سخنان خود،

فکری نسل‌های آینده باشد، باید امروز برای تربیت این نیروها برنامه‌ریزی دقیق و آینده‌محور داشته باشد.

معظم‌له اظهار کردند: اگر حوزه علمیه به این آینده‌نگری اهتمام بورزد، می‌تواند در برابر جریان‌های الحادی، شبهات نوپدید و نیازهای اعتقادی جامعه ایستادگی کند و رسالت تاریخی خود را در صیانت از معارف اهل‌بیت علیهم السلام و هدایت نسل‌ها به‌خوبی ایفا نماید.

• هر کلاس درس حوزه علمیه یک سنگر دفاع از اعتقادات است

آیت‌الله اعرافی نیز در این مراسم با اشاره به آیات سوره «اعلی» اظهار کرد: محور نخست رسالت امروز حوزه، بازتولید و تبیین معارف الهی و «بیدارسازی» جامعه است؛ همان شأن عظیم پیامبران علیهم السلام که پس از آنان، به ائمه هدی علیهم السلام و علما و حوزه‌های علمیه منتقل شده و استمرار تاریخی دارد.

مدیر حوزه‌های علمیه ادامه داد: در سوره مبارکه «اعلی» خطاب‌هایی آمده که سه جمله اصلی و سه ضلع بنیادین را برای تحقق رسالت الهی ترسیم می‌کند؛ خطاب‌هایی که مخصوص پیامبر صلی الله علیه و آله و هادی خلق است، نه صرفاً تکالیف عام.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه افزود: در این سوره آمده است: «سبح اسم ربک الاعلی»؛ پیامبر صلی الله علیه و آله باید تسبیح‌گوی پروردگار باشد؛ یعنی شرط اول، مقام تهذیبی و عبودیت است و این تهذیب نفس و مقام عبودیت، نخستین شرط هدایت است. شرط دوم، دریافت و آگاه‌سازی نسبت به آیات الهی است؛ زیرا آیات خدا به پیامبر صلی الله علیه و آله می‌رسد تا هادی بشر باشد. شرط سوم، فراگیری شیوه‌های صحیح اعلام پیام، یعنی حکمت و روش ادبی مناسب در ابلاغ دین است.

وی اظهار کرد: این سه ضلع (عبودیت/ تسبیح؛ علم/ آگاهی؛ روش/ حکمت) باید سرلوحه کار حوزه‌ها قرار گیرد؛ مقام اول، مقام تسبیح؛ مقام دوم، مقام علم و دانش که در حوزه وجود دارد و جلوه‌گر است و مقام سوم، روش و حکمت است که حوزه علمیه باید به ویژگی زمانه آگاه باشد و در این راستا حرکت کند. حوزه امروز در برابر امواج فکری و فرهنگی قرار دارد؛ بنابراین باید در همین سه ضلع، گام‌های اساسی بردارد.

مدیر حوزه‌های علمیه، با بیان اینکه آینده سخت‌تر با مسئولیت‌ها و مأموریت‌های بیشتری پیش روی طلاب و حوزه خواهد بود، از آنان خواست «آتش‌به‌اختیار» در مسیر ارشاد جامعه حرکت کنند؛ زیرا هر کلاس درس یک سنگر برای دفاع از اعتقادات است.

آیت‌الله اعرافی در بخش دیگری از سخنان خود تبیین کرد: کلام و فعالیت کلامی حوزه، باید در چند «دایره» کلان رقابت فکری حضور فعال داشته باشد:

– نخست، دایره درون‌مذهب برای پالایش فکر و مواجهه با انحرافات فکری؛

ای عزیزا! ... حساب خودت را در این عالم تا فرصت داری بکش و خودت میزان اعمالت را برپا کن و در میزان شریعت و ولایت اهل بیت علیهم السلام اعمال خود را بسنج و صحت و فساد و کمال و نقص آن را معلوم کن و آنها را جبران کن تا فرصت هست و مهلت داری و اگر در اینجا خود را محاسبه نکنی و حساب خودت را درست نکنی، در آنجا که به حسابت رسیدگی و میزان اعمال برپا می‌شود، مبتلا به مصیبت‌های بزرگ شوی؛ پس بترس از میزان عدل الهی و به هیچ چیز مغرور مباش...

چهل حدیث، ص ۳۷۲

آیت‌الله‌العظمی سبحانی

راه‌اندازی مرکز تخصصی کلام ضرورت زمان بود

– دوم، دایره جهان اسلام که در آن باید معارف اهل‌بیت علیهم السلام عرضه شود و با انواع اندیشه‌ها روبه‌رو شود؛

– سوم، دایره ادیان توحیدی که عرصه گفت‌وگوی عمیق و طرح مباحث بنیادین است؛ – چهارم، دایره ادیان و مکتب‌های شرقی به‌معنای عام؛

– پنجم، دایره فرادینی– از جمله مواجهه با الحاد نوین– که نیازمند پوشش جامع و تربیت متفکران برجسته است.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور تصریح کرد: حوزه علمیه قم در هر پنج دایره باید با منطق و کلام، کار خود را پیش ببرد و مرزهای کلام توسعه یابد. آیت‌الله اعرافی درباره نسبت علم کلام با دیگر علوم گفت: مباحثی که در علوم پایه مطرح می‌شود، گاه «شبهه‌زا» است و به‌همین خاطر لازم است، رویکرد کلامی در علوم انسانی اسلامی اجرا شود.

عضو مجلس خبرگان رهبری، بر نقش «نظامات فلسفی و فلسفه مضاف» تأکید کرد و گفت: اینها روح علوم انسانی اسلامی‌اند؛ لذا فقیه باید موضعی دفاعی و تبیینی نسبت به اندیشه فقهی اتخاذ کند و در علوم بشری نیز، با نگاه فلسفی بررسی شود تا انطباق آن‌ها با مبانی اسلام روشن گردد.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور در ادامه، به فناوری‌های نو اشاره کرد و گفت: هوش مصنوعی با پیشرفت سنگینی که دارد، مسأله‌ساز است؛ مرزهای دانش را توسعه می‌دهد و در اعماق علوم نفوذ می‌کند و حوزه نباید در این عرصه عقب بماند.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه یادآور شد: هوش مصنوعی با علوم اسلامی، چندین نوع ارتباط دارد و حوزه باید هم در زمینه پژوهشی و هم در زمینه کاربردی، نسبت به آن فعال شود.

آیت‌الله اعرافی همچنین بار دیگر به ضرورت آمادگی آینده‌نگرانه حوزه اشاره و تأکید کرد: حوزه باید کمیت و کیفیت نیروی انسانی (مبلغ، محقق، استاد) مورد نیاز برای آینده را شناسایی و بر اساس آن برنامه‌ریزی کند.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور خاطرنشان کرد: تضعیف پایه‌های علمی و فقدان نگاه کلامی منطبق با تحول علوم و فناوری، می‌تواند موجب نفوذ شبهات و انحرافات گردد؛ از این‌رو ترکیب عبودیت، دانش و حکمت باید در خط مقدم اقدامات آموزشی، پژوهشی و تبلیغی حوزه قرار گیرد.

آیت‌الله اعرافی تصریح کرد: مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، در سال‌های اخیر اقدامات بسیار ارزشمندی را در حوزه هوش مصنوعی و به خدمت گرفتن آن در علوم اسلامی و انسانی رقم زده است و جادارد، از حجت‌الاسلام والمسلمین بهرامی، رئیس این مرکز تقدیر و تشکر کرد.

گزارش: داوود مظاهری

اف‌جوز

- سال بیست و چهارم
- شماره ۸۵۵
- دوشنبه ۷ مهر ۱۴۰۴
- ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

<div><div>   </div></div>
<div> <ul style="list-style-type: none">
صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: رضارستمی سردرپر؛ رمضانعلی عزیزی • با همکاری هیأت تحریریه تلفن: ۰۳۲۹۰۰۵۳۸ • نمابر: ۰۳۲۹۰۱۵۲۳ صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱ نشانی: قم، بلوار جمهوری اسلامی، کوچه ۲، پلاک ۱۵ پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir کارشناس فنی چاپ: مصطفی اوپسی • چاپ: صمیم (۴۱) </div>

<div>عطریار</div>

درمان درد ما
قاسم اردکانی

باید برای درک حضورش دعا کنیم خود را از این جهان خیالی جدا کنیم هرگز برای پزردن از پيله دير نيست از جنس عشق، بال و پری دست و پا کنیم گم کرده‌ایم ما خودمان را و لازم است در ندبه‌ها شکایت از این ماجرا کنیم در حیرتم از اینکه غریبیم و باز هم هرگز نشد که یادی از آن آشنا کنیم شرط است در طریق محبت که جان خویش همواره از تعلق عالم رها کنیم ما از هر آنچه غیر رخ دوست خسته‌ایم بی او چگونه با دل بی‌چاره تا کنیم؟ «خورشید را برای ظهور آفریده‌اند» فکری برای رفتن این ابرها کنیم تنها حضور اوست که درمان درد ماست باید برای درک حضورش دعا کنیم

<div>یادداشت</div>

تن، نردبان روح
خط ویژه (۱)
استاد جواد محدثی

چگونه می‌توان از اسارت «خاک» آزاد شد؟ با کدام جاذبه، می‌توان از مدار زندگی بیرون رفت؟ با کدام عشق می‌توان از محدوده ماندن به قلمروی هیجان‌برانگیز رفتن سفر کرد؟ چه کسی می‌تواند برود تا بماند؟ چگونه باید مُرد تا جاودانه زیست؟ کدام رفتن است که ماندن است؟ چه غیبتی است که شهادت است؟ کدام مرگ زندگی می‌آورد؟ خدایی‌شدن بنده‌های خاکی و آسمانی‌شدن موجودات زمینی، قرارگرفتن در مدار یک جاذبه قوی را می‌طلبد. کسی که بنده خدا شود، از بند خویش رها می‌شود. این فتح‌الفتوح در سایه یک اراده قوی برای گسستن بندها و علقه‌ها و علاقه‌هاست.

خیبرهای ابلیس‌نشین کدام‌اند که باید فتح‌شان کرد؟ گشودن در قلعه‌های نفس‌پرستی، خودخواهی، عافیت‌جویی، رفاقه‌طلبی، دنیازدگی، محبت به مال و مقام، جاذبه شهرت و شهوت و شکم، غمی بزرگ می‌طلبد. این‌ها هرکدام یک خاکریز و سیم خاردار است. هرکدام قلعه‌ای [است که] کمین‌گاه ابلیس است. کلید فتح این دژها و عبور از این خاکریزها شهادت‌طلبی است. این کمین‌ها را باید در هم کوبید. از این دیواره‌های بلند باید عبور کرد. این حصارها را باید شکست تا به هجرتی عظیم از خویش تا خدا، از هیچ تا همه رسید.

این میدان‌های مین را باید خنثی کرد؛ با جهاد با نفس، با خودسازی، با پاکداشتن روی هذای نفس، با قربانی‌کردن من در منای تکلیف و قربانگاه اخلاص و بندگی. آن کس که در پیچ و خم جهاد با نفس، پای اراده‌اش بلغزد و به بیراهه بیفتد، هرگز توفیق خششکنی نخواهد یافت و توان عبور از پستی و بلندی‌های منطقه عملیات نخواهد داشت.

باید «تن» را نردبان معراج «جان» ساخت. باید «بدن» را چاشنی حرکت و پرواز «روح» کرد. مگر می‌شود با دل‌بستگی به زلایکی شهادت طلب شد؟ کسی که تلاش شب و روزش و فعالیت‌های فردی و اجتماعی‌اش، همه بر محور دنیا باشد، گذشتن از دنیا برایش غیرممکن یا بسیار دشوار خواهد بود. کسی که اسیر خویش است، اسیر دشمن هم می‌شود. جدال با نفس، در تمام عمر جاری است. باید قلعه نفس را فتح کرد تا به فتح قلعه‌های دیگر دست یافت. این هم نوعی سلوک عرفانی است و اهل خودش را دارد!

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه ادامه داد: قم جایگاه مهم و والایی در جهان اسلام دارد و به‌دلیل حضور طلابی از ۱۲۰ کشور جهان، دارای جایگاه بین‌المللی بالایی بوده که نیازمند نگاه و توجه ویژه به قم است.

آیت‌الله اعرافی با اشاره به شرایط خاص و ویژه کشور، افزود: دولت در وسط بحران‌ها در حال فعالیت است و همه باید دولت را کمک کنند.

مدیر حوزه‌های علمیه، آموزش و پرورش را مورد توجه قرار داد و تصریح کرد: در حوزه آموزش و پرورش، باید اهتمام ویژه‌ای وجود داشته باشد؛ چراکه این نهاد محور تربیت نسل‌های کشور است و هرچه در این بخش کار شود، باز هم کم است. دستگاه‌های نظام باید هر کدام سهمی را به نهاد آموزش و پرورش اختصاص دهند؛ چراکه با این اقدام مهم، شاهد تحولی عظیمی در دستگاه تعلیم و تربیت اسلامی خواهیم بود.